Europos Parlamentas
2019–2024

Biudžeto kontrolės komitetas

2023/0814(NLE)

14.11.2023

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl siūlymo skirti João Leão Audito Rūmų nariu
(C9-0397/2023 – 2023/0814(NLE))

Biudžeto kontrolės komitetas

Pranešėjas: Mikuláš Peksa

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO SPRENDIMO 3

1 PRIEDAS. JOÃO LEÃO GYVENIMO APRAŠYMAS.....4

2 PRIEDAS. JOÃO LEÃO ATSAKYMAI Į KLAUSIMUS 6

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO SPRENDIMO

dėl siūlymo skirti João Leão Audito Rūmų nariu
(C9-0397/2023 – 2023/0814(NLE))

(Konsultavimasis)

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 286 straipsnio 2 dalį, pagal kurią Taryba kreipėsi į Parlamentą dėl konsultacijos (C9-0397/2023),

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 129 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A9-0000/2023),

A. kadangi 2023 m. spalio 25 d. laišku Taryba konsultavosi su Europos Parlamentu dėl João Leão skyrimo Audito Rūmų nariu;

B. kadangi Biudžeto kontrolės komitetas įvertino João Leão kvalifikaciją, visų pirma atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 286 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus; kadangi atlikdamas šį vertinimą komitetas gavo João Leão gyvenimo aprašymą ir atsakymus į jam raštu pateiktus klausimus;

C. kadangi 2023 m. lapkričio 29 d. šis komitetas surengė João Leão klausymą, per kurį jis pasakė įžanginę kalbą ir atsakė į komiteto narių klausimus;

1. teikia teigiamą / neigiamą nuomonę dėl Tarybos pasiūlymo paskirti João Leão Audito Rūmų nariu;

2. paveda Pirmininkei perduoti šį sprendimą Tarybai ir susipažinti – Audito Rūmams, kitoms Europos Sąjungos institucijoms ir valstybių narių audito institucijoms.

1 PRIEDAS. JOÃO LEÃO GYVENIMO APRAŠYMAS

JOÃO LEÃO

Pilietybė: Portugalijos

Gimimo data ir vieta: 1974 m. vasario 15 d., Lisabona, Portugalija

BIOGRAFIJA

Šiuo metu João Leão yra ekonomikos ir viešųjų finansų profesorius bei Lisabonos universiteto instituto ISCTE prorektorius. Jo moksliniai interesai apima ekonominį reguliavimą, viešuosius finansus ir makroekonomiką.

2020–2022 m. João Leão ėjo Portugalijos finansų ministro, o 2015–2020 m. – už biudžetą atsakingo valstybės sekretoriaus pareigas.

2010–2014 m. jis ėjo Ekonomikos ministerijos Mokslinių tyrimų biuro generalinio direktoriaus pareigas. Prieš tai jis dirbo ekonomikos profesoriumi Lisabonos universiteto institute ir Nova verslo ir ekonomikos mokykloje.

João Leão įgijo ekonomikos mokslų daktaro laipsnį Masačusetso technologijos institute (MIT) JAV, o ekonomikos magistro ir bakalauro laipsnius – Nova verslo ir ekonomikos mokykloje.

Eidamas finansų ministro pareigas, jis atstovavo Portugalijai kaip Europos stabilumo mechanizmo, Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko, Europos investicijų banko, Afrikos plėtros banko grupės, Azijos plėtros banko, Azijos infrastruktūros investicijų banko, Amerikos plėtros banko ir Pasaulio banko valdytojas.

Jis taip pat buvo ECOFIN tarybos pirmininku Portugalijai pirmininkaujant Europos Sąjungos Tarybai 2021 m., o 2021–2022 m. – Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko valdytojų tarybos pirmininku.

IŠSILAVINIMAS

2008 m.	Ekonomikos mokslų daktaro laipsnis Masačusetso technologijos institute (MIT)
2003 m.	Ekonomikos magistro laipsnis Nova verslo ir ekonomikos mokykloje
1999 m.	Ekonomikos bakalauro laipsnis Nova verslo ir ekonomikos mokykloje

PROFESINĖ PATIRTIS

Nuo 2022 m. – dabar	Ekonomikos ir viešųjų finansų profesorius bei Lisabonos universiteto instituto prorektorius
2020–2022 m.	Valstybės ministras ir finansų ministras
2015–2020 m.	Už biudžetą atsakingas valstybės sekretorius
2014–2015 m., 2008–2010 m.	Lisabonos universiteto instituto Ekonomikos katedros docentas
2010–2014 m.	Ekonomikos ministerijos Mokslinių tyrimų biuro generalinis direktorius
2000–2008 m.	Lisabonos universiteto instituto asistentas
1999–2000 m.	Ekonomikos mokytojo jaunesnysis padėjėjas Nova verslo ir ekonomikos mokykloje

2021–2022 m.	Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko valdytojų tarnybos pirmininkas
2020–2022 m.	Europos stabilumo mechanizmo valdytojų tarybos narys; Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko valdytojų tarybos narys; Europos investicijų banko valdytojų tarybos narys; Afrikos plėtros banko valdytojų tarybos narys; Azijos plėtros banko valdytojų tarybos narys; Azijos infrastruktūros investicijų banko valdytojų tarybos narys; Amerikos plėtros banko valdytojų tarybos narys; Pasaulio banko valdytojų tarybos narys.
2021 m.	ECOFIN tarybos pirmininkas Portugalijai pirmininkaujant Europos Sąjungos Tarybai
2010–2014 m.	Ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos narys
2010–2014 m.	Aukščiausiosios statistikos tarybos narys
2010–2013 m.	Lisabonos universiteto instituto generalinės tarybos narys
2009–2013 m.	Lisabonos universiteto instituto ekonomikos doktorantūros programos direktorius
2009–2010 m.	Lisabonos universiteto instituto ekonomikos katedros mokslinės tarybos pirmininkas

2 PRIEDAS. JOÃO LEÃO ATSAKYMAI Į KLAUSIMUS

Klausimynas kandidatams į Audito Rūmų narius

Profesinė patirtis

1. Nurodykite savo profesinę patirtį viešųjų finansų – biudžeto planavimo, vykdymo ar valdymo arba biudžeto kontrolės ar audito – srityje.

Mano profesinis gyvenimas yra susijęs su valstybės tarnyba ir viešaisiais finansais. Ėjau atitinkamas pareigas ir buvau atsakingas už biudžeto planavimą, biudžeto vykdymą, biudžeto kontrolę ir auditą. Buvau Portugalijos finansų ministras ir už biudžetą atsakingas valstybės sekretorius, ėjau vadovaujamas pareigas viešuosiuose subjektuose, atsakinguose už šias sritis; be to, esu universiteto ekonomikos ir viešųjų finansų profesorius.

Kaip Portugalijos finansų ministrui (2020–2022 m.), man teko galutinė atsakomybė už Portugalijos valstybės biudžeto rengimą. Tai apėmė valstybės biudžeto išlaidų ir pajamų planavimą ir prognozavimą bei pagrindinių biudžete numatomų priemonių koordinavimą. Taip pat buvau atsakingas už tų priemonių rengimo ir įgyvendinimo taisyklių nustatymą. Be to, buvau atsakingas už Portugalijos valstybės vidutinės trukmės finansinį planavimą, stabilumo programos rengimą ir už Europos biudžeto taisyklių laikymąsi. Tam reikėjo glaudžiai bendradarbiauti su vidaus institucijomis ir palaikyti ryšius su Europos institucijomis įgyvendinant Europos semestrą.

Šiuo laikotarpiu Portugalijoje buvau galutinai atsakingas už Portugalijos valstybės biudžeto vykdymą ir valdymą, siekiant užtikrinti, kad būtų kuo veiksmingiau pasiekti nustatyti tikslai.

Eidamas finansų ministro pareigas, prižiūrėjau Portugalijos audito instituciją, Generalinę finansų inspekciją (*Inspeção Geral de Finanças – Autoridade de Auditoria*, IGF), kuri yra atsakinga už vidaus finansų ir biudžeto auditą, ir Europos fondų įgyvendinimo Portugalijoje audito instituciją. Šiose pareigose buvau atsakingas už daugelio IGF atliktų atitikties, finansinių ir veiklos auditų priežiūrą ir tvirtinimą. Be to, daug dėmesio skyriau Portugalijos Audito Rūmų, kaip nepriklausomos išorės audito institucijos, atliekamiems auditams, ir rengiant valstybės biudžeto ir valdžios sektoriaus sąskaitas buvo atsižvelgta į jų rekomendacijas, visų pirma susijusias su valstybės finansų valdymu.

Ėjau valstybės sekretoriaus, atsakingo už biudžetą, pareigas Finansų ministerijoje (2015–2020 m.), kurioje buvau atsakingas už penkių Portugalijos valstybės biudžetų rengimą, įskaitant paramą rengiant įvairių ministerijų biudžetus, ir atlikau pagrindinį vaidmenį nustatant ministerijų ir pagrindinių viešųjų subjektų biudžeto asignavimus.

Kaip valstybės sekretorius, atsakingas už biudžetą, tiesiogiai atsakiau už bendrą Portugalijos valstybės biudžeto valdymą ir įgyvendinimą. Tai apėmė atsakomybę už tai, kad įvairios viešosios įstaigos dirbtų neviršydamos savo biudžetų. Vykdant biudžetą taip pat buvau atsakingas už biudžeto asignavimų stiprinimo ir perskirstymo tarp ministerijų ir viešųjų įstaigų valdymą, laikantis valstybės biudžete nustatytų teisinių apribojimų.

Be to, po galutinio kiekvieno biudžeto įvykdymo buvau atsakingas už ataskaitų teikimą ir atskaitomybę šalies parlamentui rengiant valdžios sektoriaus sąskaitas. Taip pat buvau atsakingas už biudžeto vykdymo stebėseną ištisus metus ir už mėnesinių valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rengimą.

Be to, mano atsakomybė apėmė plačių užmojų viešųjų finansų valdymo reformos įgyvendinimą

ir Biudžeto pagrindų įstatymo pakeitimus, reikalingus šiai reformai įgyvendinti.

Eidamas už biudžetą atsakingo valstybės sekretoriaus pareigas taip pat prižiūrėjau IGF (už Portugalijos valstybės vidaus auditą atsakingos institucijos) veiklą, atlikdamas valdžios sektoriaus viešųjų išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo auditą ir vertinimą. Taigi buvau atsakingas už labai daug auditų, kuriuos IGF atliko įvairiuose Portugalijos viešuosiuose subjektuose, analizę ir patvirtinimą.

Eidamas vadovaujamas pareigas Finansų ministerijoje, kaip finansų ministras ir už biudžetą atsakingas valstybės sekretorius, parengiau ir įvykdžiau septynis valstybės biudžetus. Taigi per pastarąjį dešimtmetį buvau vienas iš pagrindinių Finansų ministerijos pareigūnų, atsakingų už viešųjų finansų atsigavimą Portugalijoje. 2022 m. Portugalijos biudžeto deficitas sudarė vos 0,3 proc. BVP – tai vienas iš mažiausių deficitų Europos Sąjungoje (ES). Be to, 2015–2022 m. laikotarpiu Portugalijos valstybės skolos sumažėjimo rodiklis buvo trečias pagal dydį ES.

Eidamas Ekonomikos ministerijos Mokslinių tyrimų biuro, kuris yra už Ekonomikos ministerijos planavimo veiklą ir strategiją atsakinga institucija, generalinio direktoriaus pareigas (2010–2014 m.), vykdžiau pagalbos teikimo ir stebėsenos veiklą rengiant tos ministerijos padalinių biudžetus, taip pat nustatant atitinkamus jų tikslus bei uždavinius. Be to, buvau atsakingas už pagalbą, stebėseną ir jų biudžeto vykdymo priežiūrą bei paramą Ekonomikos ministerijai šioje srityje.

Kaip Mokslinių tyrimų biuro generalinis direktorius taip pat buvau atsakingas už finansų departamentą, visų pirma to generalinio direktorato biudžeto rengimą ir įgyvendinimą. Kaip universiteto prorektorius (nuo 2022 m.), padedu rengti universiteto biudžetą ir esu atsakingas už pagrindinių jo investicinių projektų įgyvendinimo priežiūrą.

Galiausiai, kaip ekonomikos ir viešųjų finansų profesorius, pagrindinį dėmesį savo karjeros ir akademiniuose tyrimuose skyriau viešųjų lėšų naudojimo ir viešųjų finansų valdymo veiksmingumui skatinti.

2. Nurodykite svarbiausius savo profesinės karjeros pasiekimus.

Vienas iš pagrindinių mano profesinės karjeros pasiekimų buvo mano indėlis į itin teigiamą pažangą Portugalijos viešųjų finansų srityje tuo laikotarpiu, kai dirbau Finansų ministerijoje (2015–2022 m.), eidamas Portugalijos finansų ministro ir valstybės sekretoriaus, atsakingo už biudžetą, pareigas. Šią pažangą lėmė per pastarąjį dešimtmetį Portugalijoje įgyvendintų pastangų ir reformų rezultatai.

Atliekant šį darbą 2019 m. Portugalija pasiekė pirmąjį biudžeto perteklių per pastaruosius 50 metų. Po pandemijos 2021 m. Portugalija buvo viena iš pirmųjų Europos šalių, kuriai pavyko pasiekti mažesnį nei 3 proc. biudžeto deficitą, o 2022 m. jos biudžeto deficitas sudarė vos 0,3 proc. – tai vienas iš mažiausių rodiklių ES.

2015–2022 m. Portugalijos biudžeto deficito sumažėjimo rodiklis buvo antras pagal dydį ES, o valstybės skolos sumažėjimo rodiklis – trečias pagal dydį (kaip BVP procentinė dalis). 2015 m., kai pradėjau eiti pareigas Finansų ministerijoje, Portugalijai vis dar buvo taikoma perviršinio deficito procedūra – nepaisant ankstesnių pastangų, jos biudžeto deficitas sudarė 4,4 proc. Pastaraisiais metais viešųjų finansų valdymas Portugalijoje buvo plačiai teigiamai įvertintas tarptautinių institucijų, tokių kaip Europos Komisija ir TVF. 2015 m. Portugalijos valstybės skola buvo priskirta spekuliatyvaus lygio kategorijai. Šiuo metu jai priskirtas A reitingas, o Portugalija priklauso mažiausiomis palūkanomis finansuojamų ES šalių grupei finansų rinkose.

Ši labai teigiama pažanga viešųjų finansų srityje buvo pasiekta taikant scenarijų, kuriame ekonomikos ir užimtumo atsigavimas buvo pasiektas kartu įgyvendinant svarbias socialines ir aplinkosaugos strategijas bei šalies konkurencingumo didinimo politiką.

Kitas mano profesinės karjeros etapas buvo ekonomikos ir finansų valdymas pandemijos metu. Eidamas finansų ministro pareigas, vyriausybėje buvau atsakingas už derybas dėl pagrindinių finansinio poveikio priemonių, skirtų pandemijos padariniams šalinti itin neapibrėžtomis sąlygomis, jų įgyvendinimą ir finansavimą. Per trumpą laiką reikėjo patvirtinti išskirtines naujas šeimų ir užimtumo rėmimo schemas bei priemones verslui remti ir šalies gamybos pajėgumams išsaugoti. Šios naujos plataus masto programos apėmė „atleidimo prevencijos“ priemonę (teikiant reikšmingą paramą nukentėjusių sektorių įmonėms darbo užmokesčio srityje), išskirtinę paramą bedarbiams ir savarankiškai dirbantiems asmenims, pagrindines įmonių likvidumo finansavimo schemas ir specialią paramą labiausiai nukentėjusiems sektoriams, įskaitant transporto, turizmo ir maitinimo paslaugas. Ši priemonių programa buvo iš dalies finansuojama pagal tokias Europos schemas kaip priemonė SURE ir iniciatyva „REACT-EU“.

Tuo metu, kai vyko visas šis darbas, siekiant tvarkingumo ir ekonominio veiksmingumo, reikėjo suaktyvinti visas priežiūros struktūras ir procedūras, reikalingas šių programų finansiniam įgyvendinimui užtikrinti.

Ši išskirtinė viešoji politika turėjo labai teigiamų rezultatų užimtumui ir Portugalijos ekonomikos gamybos pajėgumų išsaugojimui. Nors pandemija sukėlė didžiausią ekonominės veiklos nuosmukį nuo Antrojo pasaulinio karo, užimtumas Portugalijoje išliko gana stabilus, o 2022 m., pasibaigus pandemijai, pasiekė visų laikų rekordinį lygį. 2022 m. ekonomika taip pat sparčiai atsigavo, o BVP jau buvo 3,5 proc. didesnis nei 2019 m., likus metams iki pandemijos. Viešieji finansai taip pat sparčiai gerėjo ir iki 2022 m. buvo beveik subalansuoti – biudžeto deficitas sudarė tik 0,3 proc., taigi ir vienas iš mažiausių ES. Patikimas viešųjų finansų valdymas pandemijos metu buvo esminis veiksnys. Nedvejodami teikėme tvirtą paramą verslui ir šeimoms, tačiau taip pat buvo rūpinamasi, kad parama būtų tikslinė (skirta labiausiai nukentėjusiems asmenims) ir laikino pobūdžio, kad pasibaigus pandemijai viešieji finansai sparčiai atsigautų.

3. Kokios turite darbo tarptautinėse daugiakultūrėse ir daugiakalbėse organizacijose arba institucijose, įsikūrusiose ne Jūsų kilmės šalyje, patirties?

Koordinavau ECOFIN 2021 m. pirmąjį pusmetį, kai Portugalija pirmininkavo Europos Sąjungos Tarybai. Eidamas finansų ministro pareigas, buvau ECOFIN ir Euro grupės narys ir kiekvieną mėnesį dalyvaudavau jų posėdžiuose. ECOFIN koordinatoriaus ir ECOFIN bei Euro grupės narių pareigos apėmė glaudžius ir dažnus daugiašalius ir dvišalius ryšius su įvairių Europos šalių vyriausybėmis ir ES institucijomis, tokiomis kaip Europos Komisija ir Europos Parlamentas.

Buvau išrinktas Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (ERPB) valdytojų tarybos pirmininku ir kartu ėjau Portugalijos finansų ministro pareigas (2021–2022 m.).

Eidamas Portugalijos finansų ministro pareigas, buvau tarptautinių institucijų, tokių kaip Europos stabilumo mechanizmas, Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas, Europos investicijų bankas, Afrikos plėtros bankas, Azijos plėtros bankas, Azijos infrastruktūros investicijų bankas, Amerikos plėtros bankas ir Pasaulio bankas, valdytojų tarybos narys (2020–

2022 m.).

Kaip Ekonomikos ministerijos Mokslinių tyrimų biuro direktorius, labai dažnai palaikiau ryšius su tarptautinėmis institucijomis, tokiomis kaip EBPO, TVF, Pasaulio bankas ir Europos Komisija, dalyvaudavau jų posėdžiuose ir darbo grupėse.

Įgijau ekonomikos mokslų daktaro laipsnį ir dirbau Masačusetso technologijos institute (MIT) JAV (2003–2008 m.) – tai stiprią tarptautinę kryptį turintis universitetas, į kurį dauguma dėstytojų, tyrėjų ir studentų atvyksta iš viso pasaulio.

4. Ar Jums buvo suteiktas įsipareigojimų įvykdymo patvirtinimas, kai ėjote vadovaujamas pareigas, jei tokia procedūra numatyta?

Portugalijoje nėra procedūros, panašios į ES biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą. Vis dėlto, kiek tai susiję su atskaitomybe, Portugalijos parlamentas visada patvirtino biudžeto įvykdymą per septynerius metus, kai ėjau finansų ministro pareigas ir kartu buvau atsakingas už biudžeto vykdymą, kai buvo tvirtinamos valdžios sektoriaus sąskaitos.

5. Nurodykite savo ankstesnes pareigas, į kurias buvote paskirtas pagal politinę procedūrą.

Finansų ministru (2020–2022 m.) ir valstybės sekretoriumi, atsakingu už biudžetą (2015–2020 m.), mane paskyrė Portugalijos Respublikos prezidentas, o kandidatūrą pasiūlė ministras pirmininkas. Šias pareigas ėjau nepriklausomai, nes nepriklausiau jokiai politinei partijai.

Buvau paskirtas Ekonomikos ministerijos Mokslinių tyrimų biuro direktoriumi (2010–2013 m. ir 2013–2014 m.), taip pat buvau valstybės sekretoriaus patarėjas ekonomikos klausimais (2009–2010 m.).

6. Nurodykite tris svarbiausius sprendimus per Jūsų karjerą, kuriuos priimant dalyvavote.

Pirma, kaip finansų ministras, priėmiau sprendimą dėl ekonominės ir finansinės paramos priemonių paketo, skirto pandemijai įveikti. Itin sudėtingos, naujos ir neapibrėžtos situacijos sąlygomis teko derėtis ir apsispręsti dėl priemonių, kurios buvo gyvybiškai svarbios siekiant apsaugoti šeimas ir išsaugoti užimtumą, verslą ir Portugalijos ekonomikos gamybos pajėgumus pandemijos metu, programos, kartu užtikrinant, kad ji būtų įgyvendinama laikantis tvarkingumo ir tikrinimo principų.

Antra, priėmiau sprendimus dėl biudžeto ir finansinių reformų ir priemonių, skirtų Portugalijos viešųjų finansų būklei pagerinti, kai 2015–2022 m. laikotarpiu ėjau finansų ministro ir valstybės sekretoriaus, atsakingo už biudžetą, pareigas. Šios priemonės buvo lemiamos Portugalijai, nes ji galėjo nutraukti perviršinio deficito procedūrą, kuri jai taikyta nuo 2015 m., kai biudžeto deficitas siekė 4,4 proc., o 2022 m. – tik 0,3 proc. ir vienas iš mažiausių ES, ir pasiekti, kad 2015–2022 m. valstybės skolos sumažėjimo rodiklis būtų trečias pagal dydį ES.

Galiausiai, kaip mažumos vyriausybės finansų ministras ir valstybės sekretorius, atsakingas už biudžetą, per daugelį metų, rengdamas septynis biudžetus, atlikau pagrindinį vaidmenį derantis dėl Portugalijos valstybės biudžeto projekto ir atitinkamų priemonių, siekiant kelių kitų partijų Portugalijos parlamente paramos. Tai buvo sunkūs ir labai svarbūs sprendimai, nes nuo jų priklausė valstybės biudžeto patvirtinimas ir jo politinis bei ekonominis stabilumas. Kartu buvo būtina užtikrinti, kad biudžete numatytas priemonių paketas būtų efektyvus ir veiksmingas, nes

tai padėtų pagerinti Portugalijos viešųjų finansų tvarumą.

Nepriklausomumas

7. Sutartyje nustatyta, kad Audito Rūmų nariai, eidami savo pareigas, turi būti „visiškai nepriklausomi“. Kaip Jūs vykdytumėte šį įsipareigojimą eidamas savo būsimas pareigas?

Nepriklausomumas – viena iš pagrindinių vertybių, kuria turėtų būti vadovaujamasi Europos Audito Rūmų (toliau – Audito Rūmai) darbe, kaip nustatyta Sutartyje ir Audito Rūmų elgesio kodekse.

Būti nepriklausomu reiškia nepriimti jokių nurodymų iš jokios vyriausybės ar bet kokio kito viešojo ar privačiojo subjekto. Tai taip pat reiškia nepatirti jokios įtakos, kenkiančios arba galinčios pakenkti Audito Rūmų nario pareigų vykdymui.

Neužimu jokių politinių pareigų, nevykdau kitos veiklos ir neturiu verslo interesų, kurie galėtų kelti abejonių dėl mano nepriklausomumo.

Įsipareigoju nešališkai ir nepriklausomai vykdyti savo įgaliojimus, jei būčiau paskirtas Audito Rūmų nariu, ir grįsti savo profesinius sprendimus empiriniais įrodymais bei objektyviais, tinkamais ir patikimais duomenimis.

Jei kada nors, eidamas savo pareigas, susidurčiau su galimu interesų konfliktu ar situacija, kuri bent jau galėtų kelti interesų konfliktą, nedelsdamas imsiuosi veiksmų ir kreipsiuosi į Europos Audito Rūmų Etikos komitetą ir pirmininką, kad jie pateiktų savo nuomonę. Prireikus atsisakysiu atitinkamos veiklos, griežtai laikydamasis Audito Rūmų narių elgesio kodekso ir Audito Rūmų narių etikos nuostatų.

Per visą savo profesinę karjerą ir atlikdamas įvairias funkcijas vadovavausi nepriklausomumo, griežtumo ir objektyvumo principais.

8. Ar Jūs arba Jūsų artimi giminaičiai (tėvai, broliai ir seserys, įteisinti partneriai ir vaikai) turi kokią nors įmonę, finansinio turto ar kitokių įsipareigojimų, kurie galėtų būti nesuderinami su Jūsų būsimomis pareigomis?

Ne. Nei aš, nei mano artimi giminaičiai neturime jokio turto ar kitokių įsipareigojimų, kurie būtų nesuderinami su mano, kaip Europos Audito Rūmų nario, pareigomis.

9. Ar esate pasirengęs deklaruoti visus savo finansinius interesus ar kitus įsipareigojimus Audito Rūmų pirmininkui bei juos paviešinti?

Taip, esu pasirengęs atskleisti visus savo finansinius interesus ir įsipareigojimus bei juos viešinti. Dėl praeityje eitų valstybės tarnybos pareigų mano finansinius interesus ir įsipareigojimus galima patikrinti nuo 2010 m.

10. Ar esate šiuo metu susijęs su kokiu nors teismo procesu? Jei taip, prašome pateikti išsamesnę informaciją.

Ne, nesu.

11. Ar atliekate kokį nors aktyvų arba vykdomojo pobūdžio vaidmenį politiniame gyvenime? Jei taip, tai kokiu lygmeniu? Ar per pastaruosius 18 mėnesių ėjote kokias nors politines pareigas? Jei taip, prašome pateikti išsamesnę informaciją.

Ne, šiuo metu neatlieku jokio aktyvaus arba vykdomojo pobūdžio vaidmens politiniame gyvenime ir per pastaruosius 18 mėnesių neužėmiau jokių politinių pareigų. Be to, niekada nepriklausiau jokiai politinei partijai. Viešosios pareigos, kurias ėjau anksčiau, visada buvo nepriklausomos.

12. Ar Jus paskyrus Audito Rūmų nariu būsite pasirengęs atsisakyti visų pareigų, į kurias esate išrinktas, ir atsakingų pareigų politinėje partijoje?

Kaip minėjau atsakyme į 11 klausimą, šiuo metu neužimu jokių renkamų ar atsakingų pareigų politinėje partijoje ir neketinu stoti į jokią politinę partiją.

13. Kaip spręstumėte šiurkščių pažeidimų, sukčiavimo ir (arba) korupcijos atvejus, su kuriais susiję asmenys iš valstybės narės, iš kurios esate kilęs?

Visi pažeidimų ar sukčiavimo atvejai turi būti sprendžiami vienodai, neatsižvelgiant į valstybę narę. Manau, kad sukčiavimas ir korupcija yra visiškai nepriimtini, ir šiuo atžvilgiu pritariu visiško nepakantumo politikai.

Jei atliekant auditą būtų nustatytas koks nors įtariamas sukčiavimo ar korupcijos atvejis, apie jį būtų nedelsiant pranešta atitinkamai OLAF arba Europos prokuratūrai, visapusiškai laikantis Audito Rūmų procedūrų. Tokiu atveju visapusiškai remčiau audito grupes ir dirbčiau bendradarbiaudamas su Audito Rūmų Teisės tarnyba ir pirmininku.

Pareigų vykdymas

14. Kokie turėtų būti pagrindiniai patikimo finansų valdymo kultūros bet kurioje viešojoje įstaigoje bruožai? Kaip Audito Rūmai galėtų padėti užtikrinti, kad jų būtų paisoma?

Patikimas finansų valdymas labai svarbus siekiant užtikrinti, kad viešoji politika ir sprendimai duotų didžiausią naudą piliečiams ir padėtų didinti piliečių pasitikėjimą viešosiomis institucijomis.

Patikimas finansų valdymas turi užtikrinti patikimus ekonominius ir finansinius rezultatus, laikantis ekonomiškumo, efektyvumo ir veiksmingumo principų: jis turi užtikrinti, kad viešosios lėšos būtų naudojamos efektyviai, užtikrinant geriausią įmanomą naudojamų lėšų ir tikslų pasiekimo santykį, taip pat turi skatinti veiksmingumą: kitaip tariant, gebėjimą pasiekti užsibrėžtus tikslus.

Priemonių ir programų tikslai turi būti nustatyti iš anksto ir remiantis pagrįstu sprendimu dėl jų sąnaudų ir naudos. Pažanga siekiant tikslų turi būti stebima pagal tinkamus rodiklius. Kaip numatyta Finansinio reglamento 33 straipsnyje, tikslai turi būti konkretūs, išmatuojami, pasiekiami, aktualūs ir terminuoti. Biudžeto vykdymas ir jo programų įgyvendinimas turi būti kuo skaidresnis. Apie jo vykdymą turi būti reguliariai pranešama Europos Parlamentui ir Tarybai. Patikimo finansų valdymo kultūra turi užtikrinti, kad informacija ir duomenys būtų lengvai prieinami ir suprantami, kad būtų galima atlikti tinkamą demokratinę kontrolę.

Turi būti sukurti tvirti vidaus kontrolės mechanizmai, kad būtų galima tinkamai įvertinti riziką ir garantuoti pateiktos informacijos kokybę ir tikslumą, patirtų išlaidų tvarkingumą ir teisėtumą bei viešųjų lėšų panaudojimo efektyvumą ir veiksmingumą.

Tinkamas informacinių technologijų naudojimas būtinas siekiant pagerinti finansų valdymą ir vidaus kontrolės sistemas.

Europos Audito Rūmai (toliau – Audito Rūmai) atlieka pagrindinį vaidmenį skatinant patikimo viešųjų finansų valdymo principą. Audito Rūmų užduotis – atlikti auditus ir teikti ataskaitas, siekiant įvertinti viešųjų finansų valdymo kokybę, t. y. ar jis atitinka ekonomiškumo, veiksmingumo ir efektyvumo principus, taip pat išlaidų teisėtumą ir tvarkingumą. Todėl Audito Rūmai prisideda prie didesnio sprendimus priimančių asmenų skaidrumo ir atskaitomybės bei patikimo viešųjų finansų valdymo. Audito Rūmų darbas yra stipri *ex ante* paskata viešosioms įstaigoms skatinti patikimą finansų valdymą, nes jos žino, kad jas kruopščiai ir skaidriai įvertins Audito Rūmai – nepriklausomas ES išorės auditorius. Be to, Audito Rūmų auditai padeda nustatyti trūkumus ir sritis, kuriose finansiniai rezultatai turėtų būti pagerinti, taip pat teikiant rekomendacijas, kaip tai padaryti. Tada sprendimus priimantys subjektai gali jas panaudoti viešųjų finansų valdymui gerinti. Svarbu pabrėžti ne tik trūkumus, bet ir gerąją patirtį, kuria būtų galima vadovautis.

Kad Audito Rūmų rekomendacijos turėtų poveikį, svarbu, kad jos būtų pateiktos aiškiai ir tiksliai, o vėliau būtų imtasi tolesnių veiksmų, siekiant įvertinti, ar jos įgyvendinamos. Audito Rūmų audito darbas taip pat turės didesnį poveikį, jei jis bus atliktas laiku, kad juo galėtų naudotis sprendimus priimantys subjektai ir valstybės pareigūnai, ir jei bus plėtojami geri darbo santykiai su Europos Parlamentu, visų pirma su Europos Parlamento Biudžeto kontrolės komitetu (CONT), kad jo darbas, tikrinant ES biudžetą, galėtų remtis Audito Rūmų pateikta informacija.

15. Pagal Sutartį Audito Rūmai padeda Parlamentui įgyvendinti biudžeto vykdymo kontrolės įgaliojimus. Kaip pagerintumėte Audito Rūmų ir Europos Parlamento (visų pirma, Biudžeto kontrolės komiteto) bendradarbiavimą, kad būtų sustiprinta bendrų išlaidų viešoji priežiūra ir padidinta šių išlaidų teikiama ekonominė nauda?

Europos Parlamentas atlieka esminį vaidmenį tikrinant ir prižiūrint ES biudžeto vykdymą, siekiant užtikrinti, kad išlaidos būtų naudojamos laikantis teisės aktų ir veiksmingiausiai bei efektyviausiai, kad būtų galima pagerinti ES piliečių gyvenimą.

Viena iš pagrindinių Audito Rūmų užduočių – padėti Europos Parlamentui vykdyti biudžeto vykdymo kontrolės įgaliojimus, kaip numatyta Sutarties 287 straipsnyje. Taigi Europos Parlamentas ir visų pirma Biudžeto kontrolės komitetas turėtų būti artimiausi Audito Rūmų partneriai ir turėtų būti dedamos visos pastangos siekiant pagerinti veiksmingą šių institucijų bendradarbiavimą.

Audito Rūmų pareiga – teikti visą informaciją ir duomenis, susijusius su Europos Parlamento veikla. Kad būtų galima keistis informacija, nuomonėmis ir prioritetais, Audito Rūmai ir Europos Parlamentas turėtų turėti nuolatinį ir intensyvų bendravimo kanalą pasitelkiant oficialius ar neoficialius ryšius, įskaitant reguliarius Audito Rūmų ir Biudžeto kontrolės komiteto narių ir jų grupių susitikimus. Tai padės Audito Rūmams geriau suprasti Europos Parlamento poreikius ir tai, kaip geriausiai juos patenkinti.

Audito Rūmų ataskaitų teikimas Europos Parlamentui turėtų būti sustiprintas. Rengiant Audito Rūmų darbo programą labai svarbu, kad būtų atsižvelgta į Parlamento idėjas ir susirūpinimą, kad joje atsispindėtų jo prioritetai ir kad būtų galima pasiūlyti audituotinas temas. Tokia Audito

Rūmų sąveika su Parlamentu turi lemiamą reikšmę atrenkant svarbiausias, aktualiausias ir didžiausią įtaką turinčias temas. Siekiant sustiprinti išlaidų ekonominės naudos priežiūrą, taip pat svarbu padidinti konkrečių ir specialių ataskaitų skaičių padidintos rizikos ir didelį ekonominį bei finansinį poveikį turinčiose srityse.

Be to, Audito Rūmų ataskaitos ir nuomonės turi būti teikiamos laiku ir kartu vykdant biudžeto įvykdymo patvirtinimo bei teisėkūros procesą, kad jos būtų kuo labiau susijusios su sprendimų priėmimo procesu. Audito Rūmai turėtų stengtis būti iniciatyvūs ir stebėti teisėkūros darbotvarkę, kad galėtų būti pasirengę skubiai reaguoti, kai jų to bus paprašyta.

16. Kokia, Jūsų nuomone, yra veiklos audito pridėtinė vertė ir kaip į šio audito išvadas turėtų būti atsižvelgiama vykdant valdymo procedūras?

Veiklos auditas – pagrindinė audito sudedamoji dalis. Jis papildo finansinį ir atitikties auditą ir pastaraisiais metais tampa vis svarbesnis.

Atsižvelgiant į tai, kad viešosios lėšos visada yra ribotos, turime užtikrinti, kad jos būtų panaudotos kuo geriau ES ir jos piliečių naudai. Atliekant veiklos auditą konkrečiai vertinamas viešųjų lėšų naudojimo ekonomiškumas, veiksmingumas ir efektyvumas: svarbu įvertinti ne tik veiksmingumą, t. y., ar pasiekti užsibrėžti tikslai, bet ir efektyvumą, t. y., ar gaunama nauda pasiekiama mažiausiomis įmanomomis sąnaudomis, o gal susijusiomis sąnaudomis nėra įmanoma užtikrinti didesnę naudą piliečiams.

Veiklos auditas turi didelę pridėtinę vertę ir daro labai teigiamą poveikį visuomenei. Jis padeda tobulinti viešąją politiką ir sprendimus, didina jų efektyvumą ir veiksmingumą, taigi prisideda prie ES piliečių gerovės.

Einant pareigas Finansų ministerijoje, vienas iš pagrindinių mano motyvacijos aspektų buvo padėti gerinti Portugalijos valstybės ir jos viešosios politikos veiksmingumą ir efektyvumą. Einant finansų ministro, o prieš tai – valstybės sekretoriaus, atsakingo už biudžetą, pareigas, mano prioritetas buvo įvertinti galimą efektyvumą ir veiksmingumą bei visas įvairių vyriausybės departamentų siūlomas priemones, kurios darė ekonominį ir finansinį poveikį. Be to, užtikrinau, kad taikomos priemonės būtų koreguojamos, siekiant pagerinti jų veiksmingumą. Buvo labai naudinga turėti veiklos audito ataskaitas ar kitas veiklos analizes, kuriose buvo griežtai ir objektyviai įvertintas esamų programų ar priemonių veiksmingumas ir efektyvumas bei pateikti aiškūs ir įmanomi pasiūlymai dėl pakeitimų, kurie galėtų pagerinti jų veiksmingumą ir efektyvumą, – tai neretai turėjo ir lemiamą reikšmę.

Kaip Ekonomikos ministerijos Mokslinių tyrimų biuro direktoriaus, viena iš pagrindinių mano pareigų buvo įvertinti pagrindinių Ekonomikos ministerijos priemonių efektyvumą ir veiksmingumą, dažnai kartu su kitomis analizėmis ir informacijos šaltiniais naudojant veiklos ataskaitas. Be to, kaip ekonomikos ir viešųjų finansų profesoriaus, viešųjų lėšų naudojimo efektyvumo skatinimas visada buvo pagrindinis mano akademinės karjeros ir mokslinių tyrimų aspektas.

Taigi, mano nuomone, vertinant viešosios politikos ir programų ekonomiškumą, efektyvumą ir veiksmingumą, veiklos auditais labai reikšmingai prisidedama prie viešosios politikos formavimo tobulinimo, ir jie padeda sprendimus priimantiems subjektams bei pareigūnams priimti labiau pagrįstus sprendimus dėl viešųjų lėšų paskirstymo. Veiklos auditas taip pat gali apimti konkrečias rekomendacijas, kaip pagerinti programų ir priemonių efektyvumą. Galiausiai, veiklos auditas padeda didinti viešųjų lėšų naudojimo efektyvumo ir veiksmingumo skaidrumą. Dėl to veiklos auditas padeda užtikrinti sprendimus priimančių subjektų ir valstybės

pareigūnų atskaitomybę bei sudaryti palankesnes sąlygas reformoms ir pokyčiams, kuriais tobulinama viešoji politika ir programos.

17. Kaip būtų galima pagerinti Audito Rūmų, nacionalinių audito institucijų ir Europos Parlamento (Biudžeto kontrolės komiteto) bendradarbiavimą atliekant ES biudžeto auditą?

Visų trijų institucijų tikslas – prisidėti prie patikimo viešųjų finansų valdymo ir veiksmingo bei efektyvaus viešųjų lėšų naudojimo. Taigi, siekiant pagerinti ES biudžeto audito veiksmingumą, labai svarbu stiprinti šių subjektų bendradarbiavimą.

Kaip minėjau savo atsakyme į 15 klausimą, Europos Parlamentas, visų pirma Biudžeto kontrolės komitetas, turėtų būti artimiausias Audito Rūmų partneris vykdant įgaliojimus ir pagrindinis *suinteresuotasis subjektas*. Šių subjektų bendradarbiavimas turėtų būti toliau stiprinamas ir tobulinamas. Dėl to labai svarbu užtikrinti glaudų ir reguliarų abiejų subjektų bendravimą, įskaitant oficialius ir neoficialius Biudžeto kontrolės komiteto ir Audito Rūmų narių susitikimus. Tai suteiks galimybę Audito Rūmams rengti ataskaitas ir teikti informaciją, kuri geriausiai atspindi Biudžeto kontrolės komiteto poreikius ir prioritetus. Bendravimo ir keitimosi idėjomis gerinimas padės Audito Rūmams įtraukti į savo audito darbotvarkę temas, kurios laikomos aktualiausiomis ir turi didžiausią poveikį. Be to, svarbu, kad ši informacija būtų pateikiama laiku, jeigu siekiama, kad ji būtų naudinga Europos Parlamento sprendimų priėmimo procese.

Manau, kad labai svarbu toliau stiprinti Audito Rūmų ir ES aukščiausiųjų audito institucijų (AAI) bendradarbiavimą. Svarbios ES politikos kryptys, kurioms skiriama apie 70 proc. ES biudžeto, formuojamos bendrai su valstybėmis narėmis. Tai reiškia, kad AAI ir kitos valstybių narių audito įstaigos atlieka itin svarbų vaidmenį tikrinant Europos lėšų panaudojimą nacionaliniu lygmeniu.

Dvišalis Audito Rūmų ir AAI bendradarbiavimas turėtų būti stiprinamas tobulinant bendrus auditus. Be to, šis bendradarbiavimas taip pat turėtų būti stiprinamas pasitelkiant tokias priemones kaip mokymai, auditorių mainų programos ir kitų AAI atliekamos Audito Rūmų *tarpusavio peržiūros*. Vienas geras pavyzdys buvo kitų AAI atlikta Audito Rūmų 2018–2020 m. strategijos įgyvendinimo *tarpusavio peržiūra*.

Daugiašaliu lygmeniu taip pat svarbu stiprinti ES AAI ryšių palaikymo komiteto ir EUROSAI bei INTOSAI poveikį. Tai galėtų padėti suderinti požiūrį į svarbiausias audituotinas temas. Glaudesnis AAI bendradarbiavimas ir keitimasis informacija labai svarbūs siekiant išvengti darbo dubliavimo ir optimizuoti išteklius atliekant bendrus auditus. Taigi svarbu, kad audito metodika ir taisyklių aiškinimas būtų suderinti įvairiose AAI.

Vieno audito principo sukūrimas padės veiksmingiau naudoti audito išteklius, išvengti audito dubliavimo ir sumažinti audituojamų subjektų auditų skaičių, taip supaprastinant prieigą prie Europos fondų. Siekiant taikyti vieno bendro audito principą, labai svarbu užtikrinti tvirtą skirtingų audito subjektų bendradarbiavimą. Taip yra todėl, kad šio principo taikymas bus sėkmingas tik tuo atveju, jei, kaip minėta, audito metodika ir taisyklių aiškinimas bus suderinti tarp skirtingų audito subjektų.

18. Kaip patobulintumėte Audito Rūmų teikiamas ataskaitas, kad Europos Parlamentui būtų perduota visa reikiama informacija apie valstybių narių Europos Komisijai pateiktų duomenų tikslumą?

Siekiant gauti patikimą informaciją apie biudžeto vykdymą ir Europos lėšų panaudojimą, labai svarbu turėti tikslius, valstybėse narėse suderintus duomenis. Vienas iš pagrindinių Audito Rūmų uždavinių – teikti patikimus duomenis ir informaciją Europos Parlamentui apie biudžeto vykdymą.

Audito Rūmai savo ataskaitose atkreipė dėmesį į tai, kad būtina gerinti valstybių narių teikiamų duomenų kokybę ir tikslumą, taip pat tobulinti jų ataskaitų teikimo ir stebėsenos sistemas. Manau, jog labai svarbu, kad Audito Rūmai savo ataskaitose toliau spręstų šį klausimą ir pabrėžtų pagrindinius trūkumus bei konkrečias sritis, kuriose informacijos kokybė nėra tinkama.

Savo darbe Audito Rūmai turi toliau tikrinti valstybių narių pateiktų duomenų tikslumą ir patikimumą, kaip numatyta Audito Rūmų 2021–2025 m. strategijoje, įskaitant duomenų rinkimo sistemų ir jų atitinkamų vidaus kontrolės sistemų patikimumo auditą. Šiuo tikslu Audito Rūmai turėtų pateikti rekomendacijas dėl šių sistemų informacijos kokybės, patikimumo ir galimybės ją gauti gerinimo.

Kitas būdas įvertinti valstybių narių teikiamos informacijos kokybę – plačiau naudotis informacinėmis technologijomis, kaip numatyta ir Audito Rūmai 2021–2025 m. strategijoje. Informacinės technologijos gali labai reikšmingai padėti užtikrinti saugias, patikimas ir lengvesnes audituojamų subjektų galimybes gauti informaciją. Tikimasi, kad Audito Rūmai sustiprins naujų skaitmeninio audito priemonių ir metodų, padedančių automatiškai rinkti ir analizuoti duomenis, naudojimą bei išnaudos *didžiųjų duomenų* ir dirbtinio intelekto teikiamas galimybes. Pastarasis itin svarbus atsižvelgiant į technologinius iššūkius ir sparčius pokyčius, vykstančius ES.

Kiti klausimai

19. Ar atsiimtumėte savo kandidatūrą, jei Parlamentas pateiktų neigiamą nuomonę dėl Jūsų paskyrimo Audito Rūmų nariu?

Pokalbiuose ir atsakymuose į šį klausimyną pasistengsiu sulaukti teigiamos Europos Parlamento nuomonės, kuri yra nepaprastai svarbi viso proceso metu. Portugalijos vyriausybė pasiūlė mano kandidatūrą, remdamasi mano patirtimi viešųjų finansų srityje ir surengusi pokalbius su keliais kandidatais Portugalijos parlamente. Atsižvelgdamas į Europos Parlamento nuomonę, pasikonsultuosiu su Portugalijos vyriausybe dėl savo kandidatūros.